

Asesiad Strwythuredig 2024 – Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Blwyddyn archwilio: 2024

Dyddiad cyhoeddi: Chwefror 2025

Cyfeirnod y ddogfen: 4622A2024

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Adroddiad cryno	
Ynglŷn â'r adroddiad hwn	4
Canfyddiadau allweddol	5
Argymhellion	5
Adroddiad manwl	
tryloywder bwrdd, effeithiolrwydd a chydlyniant	6
Systemau sicrwydd corfforaethol	14
Dull corfforaethol o gynllunio	19
Dull corfforaethol o reoli adnoddau ariannol	21
Atodiadau	
Atodiad 1 – Dulliau archwilio	25
Atodiad 2 – Cynnydd a wnaed ar argymhellion y flwyddyn flaenorol	27

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

- 1 Mae'r adroddiad hwn yn nodi canfyddiadau gwaith asesu strwythuredig 2024 yr Archwilydd Cyffredinol yn Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru (yr Ymddiriedolaeth). Mae ein gwaith asesu strwythuredig wedi'i gynllunio i helpu i gyflawni gofyniad statudol yr Archwilydd Cyffredinol o dan adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 i fod yn fodlon bod cyrff y GIG wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau.
- 2 Cynhaliwyd ein gwaith asesu strwythuredig yn 2024 ar adeg pan oedd cyrff y GIG yn parhau i ymateb i gyfres ehangach o heriau sy'n gysylltiedig â'r argyfwng costau byw, yr argyfwng hinsawdd, pwysau chwyddiant ar gyllid cyhoeddus, prinder gweithlu, ac ystâd sy'n heneiddio. Yn ogystal, mae cyrff y GIG yn dal i ddelio ag etifeddiaeth pandemig COVID-19. Yn fwy nag erioed, felly, mae angen i gyrff y GIG a'u Byrddau gael trefniadau llywodraethu corfforaethol cadarn a all roi sicrwydd iddynt eu hunain, y cyhoedd a rhanddeiliaid allweddol bod y camau angenrheidiol yn cael eu cymryd i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel, diogel ac ymatebol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n ddoeth.
- 3 Prif ffocws y gwaith fu ar drefniadau corfforaethol yr Ymddiriedolaeth ar gyfer sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithlon, yn effeithiol ac yn economaidd, gyda ffocws penodol ar y canlynol:
  - tryloywder, cydlyniant ac effeithiolrwydd y bwrdd;
  - systemau sicrwydd corfforaethol;
  - ymagwedd gorfforaethol tuag at gynllunio; ac
  - ymagwedd gorfforaethol tuag at reolaeth ariannol.

Nid ydym wedi adolygu trefniadau gweithredol yr Ymddiriedolaeth fel rhan o'r gwaith hwn.

- 4 Mae ein gwaith wedi cael ei lywio gan ein gwaith asesu strwythuredig blaenorol, sydd wedi'i ddatblygu a'i fireinio dros sawl blwyddyn. Mae hefyd wedi'i hysbysu gan:
  - model Rheolau Sefydlog, Archebu a Dirprwyo Pwerau;
  - model Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog;
  - cylchlythyrau a chanllawiau iechyd perthnasol Llywodraeth Cymru;
  - y Canllaw Llywodraethu Da ar gyfer Byrddau GIG Cymru (Ail Argraffiad); a
  - chanllawiau arfer da perthnasol eraill.

Gwnaethom ein gwaith rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2024. Mae'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflawni ein gwaith wedi'u crynhoi yn **Atodiad 1**. Cynhaliwyd ein gwaith yn unol â'r safonau archwilio a osodwyd gan Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio.

- 5 Rydym hefyd yn darparu diweddariad yn yr adroddiad hwn ar gynnydd yr Ymddiriedolaeth wrth fynd i'r afael ag argymhellion rhagorol a nodwyd mewn adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol yn **Atodiad 2**.

Canfyddiadau allweddol

- 6 Yn gyffredinol, gwelsom fod **gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau effeithiol i sicrhau llywodraethu da, gyda dulliau cadarn ar waith i ddatblygu a monitro ei chynlluniau a rheoli ei chyllid. Fodd bynnag, mae angen gwella amseroldeb rhai cyfarfodydd pwyllgor o hyd a datblygu dull mwy cynhwysfawr o fapio sicrwydd fel rhan o'i Fframwaith Sicrwydd Bwrdd.**
- gwnaethom ystyried a yw Bwrdd yr Ymddiriedolaeth yn cynnal ei fusnes yn briodol, yn effeithiol ac yn dryloyw. Canfuom fod **y Bwrdd a'i bwyllgorau yn parhau i weithredu'n dda, a chynnal ffocws da ar dryloywder cyhoeddus, clywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth, a gwelliant parhaus. Mae'r Bwrdd yn parhau i fod yn gydlynol ac mae newidiadau mewn aelodaeth wedi cael eu rheoli'n dda. Yn gyffredinol, mae ansawdd papurau o safon dda gyda champau priodol yn cael eu cymryd i wella hyn ymhellach. Dylai'r Ymddiriedolaeth barhau i adolygu amseriad cyfarfodydd ei phwyllgor i sicrhau eu bod yn ddigon aml, ac yn cefnogi'r llif sicrwydd i'r Bwrdd yn ddigonol.**
  - gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn at reoli risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau. Canfuom fod **yr Ymddiriedolaeth yn parhau i gryfhau ei systemau sicrwydd corfforaethol sy'n gysylltiedig â risg, perfformiad, ac argymhellion olrhain a chraffu cysylltiedig. Fodd bynnag, mae angen i'r Ymddiriedolaeth nodi pob ffynhonnell sicrwydd o hyd ar effeithiolrwydd ei threfniadau i reoli ei risgiau strategol a chyflawni ei hamcanion sefydliadol.**
  - gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o gynhyrchu strategaethau a chynlluniau corfforaethol a goruchwylio eu cyflawniad. Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth ddull cadarn o ddatblygu a monitro'r gwaith o gyflawni Cynlluniau Tymor Canolig Integredig ond mae lle i gryfhau ei dull o ddangos effaith ymhellach.**
  - gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o reoli ei hadnoddau ariannol. Canfuom fod gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gadarn o hyd at reoli ei hadnoddau ariannol.

Argymhellion

- 7 Er nad ydym wedi gwneud unrhyw argymhellion newydd eleni, mae gwaith i'w wneud o hyd i sicrhau bod argymhellion o'r blynyddoedd blaenorol yn cael sylw llawn (gweler **Atodiad 2**).

Adroddiad manwl

Tryloywder bwrdd, effeithiolrwydd a chydlyniant

- 8 Gwnaethom ystyried a yw Bwrdd yr Ymddiriedolaeth yn cynnal ei fusnes yn briodol, yn effeithiol ac yn dryloyw.
- 9 Canfuom fod **y Bwrdd a'i bwyllgorau yn parhau i weithredu'n dda, a chynnal ffocws da ar dryloywder cyhoeddus, clywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth, a gwelliant parhaus. Mae'r Bwrdd yn parhau i fod yn gydlynol ac mae newidiadau mewn aelodaeth wedi cael eu rheoli'n dda. Yn gyffredinol, mae ansawdd papurau o safon dda gyda champau priodol yn cael eu cymryd i wella hyn ymhellach. Dylai'r Ymddiriedolaeth barhau i adolygu amseriad cyfarfodydd ei phwyllgor i sicrhau eu bod yn ddigon aml, ac yn cefnogi'r llif sicrwydd i'r Bwrdd yn ddigonol.**

Tryloywder cyhoeddus busnes y Bwrdd

- 10 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd yn hyrwyddo ac yn dangos ymrwymiad i dryloywder cyhoeddus busnes bwrdd a phwyllgor. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o'r Bwrdd a'r Pwyllgor o:
  - gyfarfodydd sy'n hygyrch i'r cyhoedd;
  - bapurau sydd ar gael i'r cyhoedd cyn cyfarfodydd; a
  - busnes a phenderfyniadau yn cael eu gwneud yn dryloyw.
- 11 Canfuom fod **y Bwrdd yn parhau i fod yn ymrwymedig i gynnal ei fusnes yn dryloyw.**
- 12 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i ddangos ymrwymiad cryf i dryloywder cyhoeddus. Mae cyfarfodydd bwrdd yn cael eu ffrydio'n fyw, y gall y cyhoedd eu gweld yn rhithiol, gyda recordiadau ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth yn fuan wedyn. Cyhoeddir dyddiadau cyfarfodydd y Bwrdd ymhell ymlaen llaw ac mae cyfleoedd ar gael i aelodau'r cyhoedd eu mynychu'n bersonol os ydynt yn dymuno. Cyhoeddir papurau'r Bwrdd ar wefan yr Ymddiriedolaeth saith diwrnod cyn cyfarfodydd. Mae recordiadau a chofnodion heb eu cadarnhau o gyfarfodydd Bwrdd ar gael ar y wefan fel arfer o fewn y targed 28 diwrnod y mae'r Ymddiriedolaeth wedi'i osod ei hun.
- 13 Cynhelir busnes y Bwrdd yn unol â pholisi moesau yr Ymddiriedolaeth sy'n nodi'r gwerthoedd a'r diwyllianau a ddisgwyllir gan aelodau'r Bwrdd. Mae trefniadau cyfieithu ar waith i alluogi aelodau'r Bwrdd a'r rhai sy'n bresennol i gyfathrebu yn Gymraeg os ydynt yn mynychu cyfarfodydd yn bersonol. Fodd bynnag, nid yw'r Ymddiriedolaeth yn gallu trefnu cyfieithu ar y pryd ar gyfer y rhai sy'n gwyllo cyfarfodydd ar-lein ar Teams.
- 14 Rydym yn parhau i arsylwi trafodaethau agored a gonest yng nghyfarfodydd cyhoeddus y Bwrdd a'r Pwyllgor. Yn unol â'i Phrotocol ei hun ar gyfer Materion a Draffodir yn Breifat, mae'r Ymddiriedolaeth yn lleihau'r defnydd o sesiynau preifat Bwrdd a Phwyllgor, gan gadw'r rhain ar gyfer materion cyfrinachol a sensitif yn

unig. Yn 2024, newidiodd yr Ymddiriedolaeth drefn cyfarfodydd Bwrdd cyhoeddus a phreifat, gyda'r cyfarfod preifat bellach yn cael ei gynnal yn gyntaf. Mae hyn wedi galluogi aelodau'r Bwrdd i ystyried a ddylid symud eitemau a drefnwyd i'w trafod yn breifat i'r cyfarfod cyhoeddus diweddarach, os yw'n briodol i wneud hynny. Cyflwynir crynodeb o'r materion a drafodir yn breifat drwy'r Diweddariad Cadeiryddion mewn cyfarfodydd cyhoeddus y Bwrdd. Caiff Camau Cadeirio eu cadw i'r lleiafswm a'u nodi'n ysgrifenedig yn y cyfarfod nesaf sydd ar gael.

- 15 Y llynedd, gwnaethom adrodd bod yr Ymddiriedolaeth o'r farn bod cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (ACGC) yn breifat ar gyfer ei holl fusnes oherwydd canllawiau hanesyddol Llywodraeth Cymru. Er i'r Ymddiriedolaeth gyhoeddi papurau y bernir eu bod yn addas ar gyfer mynediad cyhoeddus yn dilyn cyfarfodydd ACGC, nid oedd y trefniant yn cyd-fynd â holl gyrrff eraill y GIG yng Nghymru. Ers dechrau'r flwyddyn ariannol gyfredol, mae'r Ymddiriedolaeth wedi cynnal sesiynau cyhoeddus a phreifat ar wahân o'i CCGC (gweler **Atodiad 2 R1 2023**). Nid yw cyfarfodydd pwyllgorau cyhoeddus yn cael eu ffurfio'n fyw na'u recordio, fodd bynnag, cyhoeddir papurau cyfarfod saith diwrnod cyn cyfarfodydd. Nod yr Ymddiriedolaeth yw cyhoeddi cofnodion heb eu cadarnhau o fewn 28 diwrnod i gyfarfodydd.
- 16 Rhennir gwybodaeth hefyd gyda'r Bwrdd rhwng cyfarfodydd drwy sesiynau briffio, gyda chrynodeb o'r wybodaeth a rennir wedi'i nodi yn Diweddariad y Cadeirydd i'r Bwrdd dilynol. Mae rhai adroddiadau hefyd yn cael eu rhannu gydag aelodau'r Bwrdd rhwng cyfarfodydd. Gwnaethom adrodd yn ein dau adroddiad asesu strwythuredig blaenorol nad oedd adroddiad allweddol, yn benodol sefyllfa ariannol Mis 12, yn y parth cyhoeddus gan ei fod yn cael ei rannu ag aelodau'r Bwrdd rhwng cyfarfodydd y Bwrdd. Eleni, roedd yr adroddiad ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth (gweler **Atodiad 2 A6d 2022**). Fodd bynnag, byddai'n well i hyn gael ei dderbyn yn ffurfiol mewn cyfarfod Bwrdd i roi cyfle i drafod sefyllfa ariannol diwedd y flwyddyn ac unrhyw ddysgu cysylltiedig.

Trefniadau i gefnogi ymddygiad busnes y Bwrdd

- 17 Gwnaethom ystyried a oes trefniadau priodol a thryloyw ar waith i gefnogi ymddygiad effeithiol busnes y Bwrdd a'r pwyllgor. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o ffurfiol, cyfoes ac ar gael i'r cyhoedd:
- Archebu a Dirprwyo Pwerau a Chynllun Dirprwyo ar waith, sy'n nodi'n glir atebolrwydd;
  - Rheolau Sefydlog (SOs) a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog (SFIs) ar waith, ynghyd â thystiolaeth o gydymffurfiaeth; a
  - polisïau a gweithdrefnau sydd ar waith i hyrwyddo a sicrhau cywirdeb a phriodoldeb.
- 18 Canfuom fod **gan y Bwrdd drefniadau effeithiol o hyd i gefnogi ymddygiad ei fusnes.**

- 19 Mae gan yr Ymddiriedolaeth Reolau Sefydlog cyfredol a hygyrch, Cynllun Dirprwyo, a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog ar waith gyda thystiolaeth o gydymffurfiaeth. Mae'r Ymddiriedolaeth yn adolygu'r dogfennau hyn yn rheolaidd. Diweddarwyd y Rheolau Sefydlog a'r Cynllun Dirprwyo ddiwethaf ym mis Mai 2024, ac fe'u cymeradwywyd gan ACGC ac a gymeradwywyd wedyn gan y Bwrdd yn eu cyfarfodydd ym mis Mai. Diweddarwyd y Rheolau Sefydlog a'r Cynllun Dirprwyo i adlewyrchu newidiadau i Reolau Sefydlog Model Llywodraeth Cymru¹. Mae'r fersiynau diweddaraf o'r Rheolau Sefydlog a Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth. Mae adroddiadau mewnol² a'n gwaith archwilio cyfrifon dros y flwyddyn ddiwethaf yn nodi y cydymffurfir â fframweithiau rheoli allweddol fel mater o drefn.
- 20 Darperir diweddariadau deuflydd i'r ACGC ar y trefniadau ar gyfer rheoli datganiadau o ddiddordeb, rhoddion a lletygarwch, cydymffurfio â chylchlythyrau lechyd Cymru, a diweddarau polisïau. Darparwyd y diweddariad diweddaraf ym mis Medi 2024. Mae'r Gofrestr Datganiadau o Ddiddordeb, Rhoddion a Lletygarwch yn gyfredol ac ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth. Gwnaethom arsylwi datganiadau o ddiddordeb a wnaed fel mater o drefn ar ddechrau'r cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor fel eitem sefydlog.
- 21 Gwnaed cynnydd sylweddol i sicrhau bod yr holl bolisïau yn cael eu diweddarau ac ar gael ar wefan yr Ymddiriedolaeth. Darperir diweddariadau deuflydd i bob pwyllgor sy'n nodi statws adolygu pob polisi a neilltuir i'r pwyllgor hwnnw. Mae'r holl bolisïau diweddar yn cael eu hasesu risg. Yn seiliedig ar y diweddariadau diweddaraf i'r pwyllgorau perthnasol³, o 80 o bolisïau, roedd 17 wedi dyddio. O'r 17 polisi hynny, mae 12 yn bolisïau Cymru gyfan a oedd yn ddibynnol ar ddiweddariadau cenedlaethol. Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau bod yr holl bolisïau Cymru gyfan sydd wedi dyddio yn parhau'n berthnasol. Canfu ein hadolygiad o wefan yr Ymddiriedolaeth fod yr holl fersiynau diweddaraf o bolisïau'r Ymddiriedolaeth yn hygyrch.

Effeithiolrwydd cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor

- 22 Gwnaethom ystyried a yw cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor yn cael eu cynnal yn briodol ac yn effeithiol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:

¹ Ym mis Ebrill 2024, disodlodd Cydbwyllgor Comisiynu GIG Cymru y Pwyllgor Gwasanaethau Ambiwylans Brys, Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru a'r Uned Gomisiynu Gydweithredol Genedlaethol.

² Mae ACGC arferol yn adrodd ar gaffael, colledion a thaliadau arbennig, gwrth-dwyll a chofrestri o ddiddordeb, rhoddion a lletygarwch.

³ Derbyniwyd ym mis Medi neu Hydref 2024 yn dibynnu ar amseriad cyfarfodydd pwyllgor.

- strwythur pwyllgor priodol, integredig a gweithredol yn ei le, sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau a risgiau strategol allweddol, sy'n adlewyrchu canllawiau perthnasol, ac yn helpu i gyflawni gofynion statudol;
- Agendâu byrddau a phwyllgorau a rhaglenni gwaith sy'n ymdrin â phob agwedd ar eu Cylch Gorchwyl priodol yn ogystal â chael eu llunio'n barhaus gan Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd;
- cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor wedi'u cadeirio'n dda sy'n dilyn prosesau y cytunwyd arnynt, gydag aelodau'n arsylwi ar arferion cyfarfod a darparu cydbwysedd da o graffu, cefnogaeth a her; a
- pwyllgorau sy'n derbyn ac yn gweithredu ar y sicrwydd gofynnol ac yn rhoi sicrwydd amserol a phriodol i'r Bwrdd.

23 Canfom fod **y Bwrdd a'r pwyllgorau yn gyffredinol yn gweithredu'n effeithiol. Dylai'r Ymddiriedolaeth barhau i adolygu amseriad cyfarfodydd ei phwyllgor i sicrhau eu bod yn ddigon aml, ac yn cefnogi'r llif sicrwydd i'r Bwrdd yn ddigonol.**

24 Mae'r Bwrdd a'i bwyllgorau yn parhau i weithio'n dda. Ni fu unrhyw newidiadau sylweddol i strwythur y pwyllgor na'u cylch gwaith ers ein hadroddiad asesu strwythuredig blaenorol. Mae cylch gorchwyl pob pwyllgor yn cael ei adolygu a'i gymeradwyo o leiaf bob blwyddyn. Mae cynlluniau gwaith ar waith ac yn adlewyrchu ehangder busnes y Bwrdd a'r pwyllgor. Mae arweinwyr gweithredol a chadeiriau pwyllgorau yn gweithio gyda'i gilydd i ddatblygu cynlluniau gwaith ac agenda cyfarfodydd. Mae'r Ymddiriedolaeth yn ei gwneud yn glir bod cynlluniau gwaith yn ddangosol a byddant yn cael eu cadarnhau yn ystod y broses o osod yr agenda. Ym mis Medi 2024, derbyniodd yr Ymddiriedolaeth sgôr sicrwydd sylweddol gan Archwilio Mewnol ar 'Sicrwydd Bwrdd – Cynllunio Gwaith Pwyllgor'.

25 Mae cyfarfodydd bwrdd a phwyllgor yn cael eu cadeirio'n dda. Yn ystod 2024, bu newidiadau i Gadeirydd y Bwrdd a rhai cadeiryddion pwyllgorau. Mae'r newidiadau hyn wedi cael eu rheoli'n dda, a nododd holl gadeiryddion pwyllgorau gefnogaeth dda gan y prif weithredwyr/swyddogion gweithredol ar gyfer eu pwyllgorau perthnasol. Er gwaethaf cynnal swyddi gwag Cyfarwyddwr Anweithredol (NED) drwy gydol y flwyddyn, mae'r Ymddiriedolaeth wedi rheoli cworiaeth ei chyfarfodydd (gweler **paragraff 48**).

26 Gwnaethom arsylwi lefelau da o graffu, cefnogaeth a her yng nghyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor. Mae cyn-gyfarfodydd a Briff Cadeirydd newydd yn galluogi cadeiryddion cyfarfod i fod yn glir ynghylch sut y dylid cyflwyno eitemau a rhoi cyfarwyddiadau clir ar eu diben a'r hyn sy'n ofynnol gan fynychwyr. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym fod newid cadarnhaol wedi bod yn ffocws craffu ar ganlyniadau ac effaith oherwydd gwelliannau i eglurder diben cyfarfod eitemau ac ansawdd yr eitemau a gyflwynir (gweler **paragraffau 32 i 34**).

27 Mae llif clir o wybodaeth yn parhau ar draws pwyllgorau ac i'r Bwrdd. Yn ystod 2024, rhoddwyd ystyriaeth i eitemau ar draws yr agenda a drafodir gan fwy nag un pwyllgor ac ar gyfer yr eitemau hyn, eglurwyd rôl pob pwyllgor.

- 28 Gwnaethom adrodd y llynedd fod amseru pwyllgorau yn broblemus, gyda lle i ystyried amseru cyfarfodydd pwyllgorau ochr yn ochr â chyfarfodydd Bwrdd i oresgyn y materion a nodwyd gennym. Eleni, canfuom fod yna aros:
- Mae rhai bylchau amser sylweddol rhwng cyfarfodydd, yn benodol cyfarfodydd ACGC Medi a Ionawr, a chyfarfodydd Pwyllgor Pobl a Datblygu Sefydliadol (PODC) mis Hydref a Chwefror.
  - Rhai bylchau amser tynn rhwng rhai cyfarfodydd y Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella (QSIC) a chyfarfodydd Bwrdd, gan arwain at bedwar achlysur yn 2024 lle darparwyd diweddariadau geiriol o gyfarfodydd pwyllgorau i'r Bwrdd ac yna ddyblygiadau (ysgrifenedig) mewn sicrwydd a dderbyniwyd yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd.
  - Amrywiad yn amseroldeb pryd y derbynnir adroddiadau chwarterol a deulwydd gan bwyllgor, gydag ACGC yn derbyn diweddariadau chwarterol fel arfer ddeufis yn ddiweddarach na QSIC.
- 29 Pan wnaethom ein hargymhelliad i adolygu amseriad cyfarfodydd yn ein hadroddiad asesu strwythuredig ar gyfer 2023, roedd yr Ymddiriedolaeth eisoes wedi trefnu cyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor ar gyfer 2024-25. Yn ystod 2024, mae'r Ymddiriedolaeth wedi canolbwyntio ar sicrhau bod llif gwybodaeth o gyfarfodydd pwyllgorau i'r Bwrdd yn rhoi gwybod i aelodau'r Bwrdd a'u diweddarau am faterion a godwyd yn y cyfarfodydd hynny. Mae Adroddiad y Pwyllgor Cyfansawdd⁴ wedi'i fireinio i ddarparu mwy o gysondeb ar y fformat a'r materion a gynhwysir yn yr adroddiad ar gyfer pob pwyllgor. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym ei bod wedi ceisio osgoi neu leihau'r defnydd o ddiweddariadau llafar, ac mae Adroddiad y Pwyllgor Cyfansawdd yn cynnwys dolen i gofnodion heb eu cadarnhau ar gyfer cyfarfodydd sy'n rhy agos at gyfarfod y Bwrdd er mwyn gallu cynnwys diweddariad ysgrifenedig. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym y bydd yn ystyried mireinio pellach i amserlennu pwyllgorau yn 2025-26, sef cyfarfodydd pwyllgor QSIC ac ACGC (gweler **Atodiad 2 A2 2023**).

Ansawdd ac amseroldeb papurau Bwrdd a phwyllgor

- 30 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn derbyn gwybodaeth amserol, o ansawdd uchel sy'n cefnogi craffu, sicrwydd a gwneud penderfyniadau effeithiol. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o bapurau bwrdd a phwyllgor clir ac amserol sy'n cynnwys y lefel angenrheidiol / priodol o wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer gwneud penderfyniadau, craffu a sicrwydd effeithiol.
- 31 Canfuom fod **papurau'r Bwrdd a'r pwyllgorau o safon dda ar y cyfan, gyda defnydd da o offer rhyngweithiol. Lle mae cyfleoedd i wella ansawdd papurau**

⁴ Mae Adroddiad y Pwyllgor Cyfansawdd yn rhoi crynodeb i'r Bwrdd o faterion allweddol a ystyriwyd a phenderfyniadau cysylltiedig a wnaed gan bob pwyllgor ers cyfarfod blaenorol y Bwrdd.

wedi'u nodi, mae'r Ymddiriedolaeth yn cymryd camau priodol i wneud y gwelliannau angenrheidiol.

- 32 Mae'r Bwrdd yn parhau i dderbyn gwybodaeth amserol a chliir sy'n cefnogi gwneud penderfyniadau effeithiol, craffu a herio. Y llynedd, gwelsom er bod cyflwyniadau'n glir, nad oeddent bob amser yn nodi'r hyn a ddisgwylir gan y Bwrdd neu'r pwyllgor yn derbyn y cyflwyniad. Eleni, dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym fod cyfarwyddiadau clir yn cael eu rhoi i bobl sy'n cyflwyno cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor, o ran amseru a beth sydd angen ei gynnwys mewn sleidiau, fel pwrpas y cyflwyniad a beth yw gofyn y Bwrdd neu'r pwyllgor. Fe wnaethom adolygu pob un o'r setiau sleidiau a ddefnyddiwyd yng nghyfarfodydd Bwrdd a Phwyllgor yn 2024. Gwnaeth y mwyafrif, ond nid pob un, yn glir bwrpas y cyflwyniad naill ai mewn taflen glawr gysylltiedig, neu yn y sleidiau eu hunain. Dylai'r Ymddiriedolaeth ystyried a fyddai defnyddio taflenni clawr ar gyfer pob set sleidiau yn helpu aelodau'r Bwrdd ac aelodau'r cyhoedd i ddeall pwrpas y cyflwyniad yn well. Fodd bynnag, yn groes i'r llynedd, gwelsom fod holl bapurau cyfarfod y Pwyllgor Gwybodaeth a Gwybodaeth, Ymchwil a Gwybodaeth (PODC) yn 2024 yn cynnwys taflenni eglurhaol ar gyfer yr holl eitemau agenda perthnasol, gan gynnwys cyflwyniadau (gweler **Atodiad 2 A6c 2022**).
- 33 Y llynedd, gwelsom fod rhai papurau pwyllgor yn hir ac angen mwy o ffocws ar faterion allweddol. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi treialu gwaith i wella ansawdd yr adroddiadau a baratowyd ar gyfer cyfarfodydd QSIC i sicrhau bod y wybodaeth yn diwallu anghenion aelodau'r pwyllgor. Canolbwyntiodd y peilot ar fod yn glir ynghylch y wybodaeth angenrheidiol, yr amser sydd ei angen i'w drafod, a'r fformat mwyaf priodol ar gyfer cyflwyno. Darparwyd briff i swyddogion gweithredol arweiniol ac fe'i defnyddir i asesu papurau agenda cyn y cyfarfod. Datblygwyd templed ar gyfer deifio dwfn a dderbyniwyd gan QSIC i ddarparu fformat adroddiad safonedig ac i annog ffocws ar yr hyn sy'n bwysig, risgiau allweddol ac effaith. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym ei bod yn teimlo y bu gwelliant enfawr mewn papurau a gyflwynwyd i QSIC ac maent bellach yn canolbwyntio'n well. Adolygir ansawdd gwybodaeth ar ddiwedd pob cyfarfod QSIC i nodi unrhyw bwyntiau dysgu. Mae'r peilot wedi dod i ben, a bydd y dull gweithredu yn cael ei gyflwyno i'r pwyllgorau eraill yn 2025.
- 34 Lle bo'n bosibl, nod yr Ymddiriedolaeth yw ymgorffori eitemau cysylltiedig mewn un adroddiad pwyllgor i sicrhau effeithlonrwydd amser. Er enghraifft, ar gyfer QSIC, mae'r Ymddiriedolaeth wedi uno eitemau llywodraethu cysylltiedig yn un adroddiad, ac mae cyfarfod y pwyllgor yn tynnu sylw at adroddiadau i'r Bwrdd yn cael eu darparu fel un eitem ar yr agenda. Mae'r dull hwn hefyd yn helpu i gefnogi triongli gwybodaeth gysylltiedig.
- 35 Y llynedd, gwnaethom adrodd bod yr Ymddiriedolaeth yn anelu at dreialu dull gweithredu - yr Hwb Llywodraethu - i gryfhau papurau clawr trwy roi sicrwydd i aelodau'r Bwrdd bod yr holl agweddau llywodraethu perthnasol wedi cael eu hystyried. Bwriad yr Hyb Llywodraethu yw bod yn bwynt canolog i awduron papurau ofyn am gyngor ar yr holl agweddau llywodraethu gofynnol ar y dechrau, megis cydymffurfio â deddfwriaeth ac anghenion llywodraethu gwybodaeth.

Bwriadwyd i beilot yr Hwb Llywodraethu ddechrau yn gynnar yn 2024, fodd bynnag, mae'n dal i gael ei ddatblygu. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym ei bod am sicrhau bod yr Hwb Llywodraethu yn gwbl barod cyn ei lansio. Ar ôl ei lansio, dylai alluogi trafodaethau yng nghyfarfodydd y Bwrdd a'r pwyllgorau i ganolbwyntio ar y cynnwys a'r camau nesaf, yn hytrach na cheisio sicrwydd bod yr holl ofynion llywodraethu wedi'u hystyried.

- 36 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i wneud defnydd da o offer rhyngweithiol, fel ei dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad a'i dangosfwrdd Iechyd y Cyhoedd, yn ystod y flwyddyn. Mae Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad yr Ymddiriedolaeth hefyd yn nodi'n glir iawn gipolwg ar berfformiad ar draws holl fusnes yr Ymddiriedolaeth gan ddefnyddio ffeithluniau.

Ymrwymiad y Bwrdd i glywed gan gleifion/defnyddwyr gwasanaeth a staff

- 37 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd yn hyrwyddo ac yn dangos ymrwymiad i glywed gan gleifion/defnyddwyr gwasanaeth a staff. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o'r Bwrdd gan ddefnyddio ystod o ddulliau addas i glywed gan amrywiaeth o gleifion/defnyddwyr gwasanaeth, y cyhoedd a staff.
- 38 Canfuom fod **y Bwrdd wedi parhau i gryfhau ei ymrwymiad a'i ymagwedd at glywed gan staff a defnyddwyr gwasanaeth.**
- 39 Mae cynrychiolwyr staff yn parhau i fynyachu holl gyfarfodydd y Bwrdd a'r Pwyllgor. Mae'r Bwrdd hefyd yn derbyn gwybodaeth o bryd i'w gilydd gan grwpiau rhwydwaith staff yr Ymddiriedolaeth, a gwahoddwyd cynrychiolwyr rhwydwaith i ymuno â'r Bwrdd am ginio ar ôl cyfarfod Bwrdd Medi 2024. Yn ogystal, mae aelodau'r Bwrdd yn parhau i fanteisio ar gyfleoedd i ymgysylltu â staff o gwmpas ymylon cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgor. Er mwyn hwyluso hyn, mae'r Ymddiriedolaeth yn cynnal cyfarfodydd Bwrdd mewn lleoliadau eraill yn hytrach na phencadlys Caerdydd yn unig. Er enghraifft, manteisiodd yr Ymddiriedolaeth ar y cyfle i drefnu taith i aelodau'r Bwrdd o amgylch yr Uned Genomeg Pathogen a chwrdd â staff yn ei chyfarfod Bwrdd ym mis Tachwedd 2024.
- 40 Gwahoddwyd pob NED i fynychu'r gynhadledd i bob aelod o staff ym mis Hydref 2024, a gwnaeth y rhan fwyaf hynny. Mae trafodaethau'n parhau i gael eu cynnal ar sut i alluogi'r Bwrdd i glywed gan ystod ehangach o staff, gan gydnabod y gwasanaethau penodol sydd gan yr Ymddiriedolaeth, a gwasgariad gwasanaethau ac aelodau'r Bwrdd yn ddaearyddol.
- 41 Mae mecanweithiau ar gyfer ymgysylltu â staff yn cael eu hystyried fel mater o drefn yng nghyfarfodydd PODC a chanfyddiadau gweithgareddau ymgysylltu a gyflwynir i'r pwyllgor. Darperir diweddariadau rheolaidd i'r PODC ar y Fforwm Partneriaeth Lleol, ac ym mis Gorffennaf 2024, derbyniodd y Pwyllgor sicrwydd ar gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â chanfyddiadau Arolwg Staff y GIG 2023. Rydym yn parhau i arsylwi cyfranogiad gweithredol mewn cyfarfodydd, gydag aelodau'r Bwrdd yn cymryd barn staff o ddifrif ac yn gweithredu ar bryderon.

- 42 Mae'r Bwrdd wedi sefydlu sawl mecanwaith i glywed gan ddefnyddwyr gwasanaethau a'r boblogaeth ehangach. Mae Panel Amser i Siarad Iechyd y Cyhoedd yr Ymddiriedolaeth o 2,500 o drigolion o bob cwr o Gymru yn cyfarfod yn fisol i rannu barn ar amrywiaeth o bynciau. Mae canfyddiadau'r adolygiadau misol o'r panel yn llywio busnes perthnasol y Bwrdd a'r pwyllgor. Mae'r Bwrdd yn parhau i ymgysylltu'n gadarnhaol â'i Raglen Llysgenhadon Ifanc.
- 43 Mae canfyddiadau o fecanweithiau ymgysylltu eraill wedi'u cynnwys ym musnes pwyllgorau, er enghraifft, ystyriaeth flynyddol KRIC o ganlyniadau arolwg effaith data, dadansoddi a chynhyrchion ymchwil yr Ymddiriedolaeth. Mae QSIC yn ystyried yr adroddiad chwarterol Putting Things Right fel mater o drefn sy'n cynnwys cwynion a phryderon. Mae nifer o'r agweddau hyn wedi'u cynnwys yn y dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad, sydd hefyd yn cael ei ystyried fel mater o drefn gan QSIC a'r Bwrdd.
- 44 Mae'r Ymddiriedolaeth yn ystyried sut i dderbyn adborth yn fwy rheolaidd ar sut mae partneriaid eraill, yn fwyaf arbennig GIG ehangach Cymru ac awdurdodau lleol, yn canfod y gwasanaethau y maent yn eu derbyn gan yr Ymddiriedolaeth. Cynhaliodd yr Ymddiriedolaeth sesiwn datblygu ar y cyd gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg ym mis Mehefin 2024, gan ganolbwyntio ar ofal ac atal diabetes, ac mae'n parhau i chwilio am gyfleoedd i wahodd partneriaid o'r GIG ac awdurdodau lleol i gyfarfodydd y Bwrdd. Byddwn yn ystyried dull yr Ymddiriedolaeth o glywed gan ddefnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid ymhellach yn ein hymgyngoriad ar yr argymhellion a wnaethom yn 2025 fel rhan o'n [Hadolygiad o Drefniadau Llywodraethu Ansawdd](#) yn yr Ymddiriedolaeth yn 2022 (gweler **Atodiad 2 A4 2022**).

Cydlyniant y Bwrdd ac ymrwymiad i welliant parhaus

- 45 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd yn sefydlog ac yn gydlynol ac yn dangos ymrwymiad i welliant parhaus. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- Fwrdd sefydlog a chydlynol gyda chadfridog o uwch arweinwyr sydd â'r gallu, y sgiliau a'r profiad priodol;
  - y Bwrdd a'i bwyllgorau yn adolygu eu heffeithiolrwydd yn rheolaidd a defnyddio'r canfyddiadau i lywio a chefnogi gwelliant parhaus; a
  - rhaglen berthnasol o ddatblygu, cefnogaeth a hyfforddiant Bwrdd ar waith.
- 46 Canfuom fod **y Bwrdd yn parhau i fod yn gydlynol, gyda ffocws cryf ar ddatblygu a gwella. Mae newidiadau yn aelodaeth y Bwrdd wedi cael eu rheoli'n dda ac wedi dod ag egni newydd a phersbectif ffres.**
- 47 Mae newidiadau yn y tîm Gweithredol wedi cael eu rheoli'n dda gyda phenodiad sylweddol a wnaed ym mis Awst 2024 i rôl y Cyfarwyddwr Ansawdd, Nyrsio a Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd (yn dilyn cynnal y rôl ar drefniant dros dro ar gyfer y flwyddyn flaenorol). Fe wnaeth y Prif Swyddog Gweithredol hefyd gamu'n ôl o'i rôl am ddau fis yn gynnar yn 2024 i baratoi ar gyfer natur helaeth

cyfranogiad yr Ymddiriedolaeth yn ymchwiliad Covid-19 y DU. Sefydlwyd trefniadau interim priodol i ddarparu yswiriant.

- 48 Mae gan yr Ymddiriedolaeth Fwrdd cryf o hyd gyda phortffolio amrywiol o sgiliau a phrofiad ar draws gwahanol sectorau. Bu newid sylweddol yng ngharfan yr NED ers ein hadroddiad blaenorol, gydag ymadawiad Cadeirydd y Bwrdd (Mai 2024), yr Is-Gadeirydd (Chwefror 2024), a dau NED (Chwefror a Medi 2024), yr oedd un ohonynt wedi bod ar secondiad i gorff iechyd arall am flwyddyn ynghynt. Rheolodd yr Ymddiriedolaeth y newidiadau hyn yn dda, yn enwedig oherwydd natur annisgwyl rhai o'r ymadawiadau. Penodwyd Cadeirydd ACGC gan Ysgrifennydd y Cabinet dros lechyd a Gofal Cymdeithasol i fod yn Gadeirydd dros dro y Bwrdd tan fis Rhagfyr 2024, hyd nes y bydd cadeirydd sylweddol yn cael ei recriwtio a chamodd NED i mewn i gynnwys rôl Cadeirydd ACGC, hefyd dros dro. Penodwyd NED newydd ar ddiwedd 2023 a phenodwyd Is-gadeirydd newydd ym mis Mai 2024. Mae NEDs hefyd wedi darparu yswiriant i bwyllgorau i sicrhau bod cworactiaeth yn cael ei gynnal. Mae un rôl NED o hyd yr oedd recriwtio ar waith ar adeg adrodd.
- 49 Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym fod y newidiadau wedi dod ag egni a safbwyntiau newydd i'r Bwrdd. Mae'r Bwrdd wedi canolbwyntio'n gryf ar ddod yn Fwrdd sy'n perfformio'n dda dros y deuddeg mis diwethaf, gyda'r nod o adeiladu ar y rhaglen ddatblygu yn 2023. Mae'r Bwrdd hefyd yn parhau i ddangos ei ymrwymiad i welliant parhaus trwy adolygu effeithiolrwydd pwyllgorau yn flynyddol a gweithredu gwelliannau. Mae cadeiryddion pwyllgorau hefyd yn parhau i ofyn am adborth fel mater o drefn ym mhob cyfarfod, ac mae'r Cadeirydd a'r Ysgrifennydd Bwrdd yn adlewyrchu'n rheolaidd sut mae'r Bwrdd yn gweithio ar ôl pob cyfarfod.
- 50 Mae Uned Busnes Bwrdd yr Ymddiriedolaeth wedi datblygu rhaglen sefydlu leol i gefnogi NEDs newydd ac wedi darparu ystod o gyfleoedd datblygu Bwrdd drwy gydol y flwyddyn. Y llynedd gwnaethom argymhell bod yr NEDs yn cwrdd o bryd i'w gilydd i rannu profiadau a dysgu oddi wrth ei gilydd. Mae'r NEDs wedi cynnal cyfarfod cychwynnol i benderfynu sut y bydd cyfarfodydd Grŵp Cyfoed yr NEDs yn gweithio a phwy ddylai fod yn bresennol. Cytunwyd y bydd pob Swyddog Goruchwyllo Arbennig yn bresennol, ynghyd ag aelodau Uned Fusnes y Bwrdd. Disgwylir i'r cyfarfodydd ddechrau ym mis Ionawr 2025 a bydd y grŵp yn cyfarfod bob deufis (gweler **Atodiad 2 A3 2023**).

Systemau sicrwydd corfforaethol

- 51 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn at reoli risgiau, perfformiad, ac ansawdd a diogelwch gwasanaethau.
- 52 Canfuom fod **yr Ymddiriedolaeth yn parhau i gryfhau ei systemau corfforaethol o sicrwydd, gyda goruchwyliaeth dda a chraffu ar risgiau a pherfformiad a ddarperir gan y Bwrdd a'i bwyllgorau. Fodd bynnag, mae angen i'r Ymddiriedolaeth nodi pob ffynhonnell sicrwydd o hyd ar**

effeithiolrwydd ei threfniadau i reoli ei risgiau strategol a chyflawni ei hamcanion sefydliadol.

Dull corfforaethol o oruchwyllo risgiau strategol a chorfforaethol

- 53 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o nodi, goruchwyllo a chraffu ar risgiau strategol i gyflawni amcanion strategol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- fframwaith Sicrwydd Bwrdd cyfredol ac sydd ar gael i'r cyhoedd (BAF), sy'n dwyn ynghyd yr holl wybodaeth berthnasol ar y risgiau i gyflawni amcanion strategol y sefydliad;
  - y Bwrdd yn mynd ati i berchno, adolygu, diweddarau a defnyddio'r BAF i oruchwyllo, craffu a mynd i'r afael â risgiau strategol;
  - fframwaith rheoli risg priodol a chyfredol ar waith, sy'n seiliedig ar bolisiâu, gweithdrefnau a rolau a chyfrifoldebau clir; a
  - bod y Bwrdd sy'n darparu trosolwg a chraffu effeithiol ar effeithiolrwydd y system rheoli risg a'r risgiau corfforaethol.
- 54 Canfuom fod **yr Ymddiriedolaeth yn parhau i gryfhau ei dull o reoli risg, gyda goruchwylloeth y Bwrdd a'r pwyllgor o risgiau strategol a chorfforaethol yn gwella. Fodd bynnag, mae angen i'r Ymddiriedolaeth nodi pob ffynhonnell sicrwydd o hyd ar effeithiolrwydd ei threfniadau i reoli ei risgiau strategol a chyflawni ei hamcanion sefydliadol.**
- 55 Adolygodd yr Ymddiriedolaeth ei BAF ym mis Mawrth 2024, a chafodd ei gymeradwyo gan y Bwrdd yn ei gyfarfod ym mis Mai 2024. Fodd bynnag, mae'r BAF yn ei ffurf bresennol yn disgrifio trefniadau llywodraethu corfforaethol yr Ymddiriedolaeth. O ganlyniad, roedd amseriad yr adolygiad yn caniatáu i'r Ymddiriedolaeth ystyried y newidiadau a wnaed i'r Rheolau Sefydlog Enghreifftiol a Chylch Gorchwyl y pwyllgor gyda mân newidiadau a wnaed i'r mapio sicrwydd, Rhoddwyd ystyriaeth hefyd i drefniadau cynnal, trefniadau comisiynu, a darparu ac ymgysylltu â gwasanaethau.
- 56 Cofrestr Risg Strategol yr Ymddiriedolaeth yw'r hyn y byddem yn ei ystyried yn BAF traddodiadol⁵. Fe wnaeth yr Ymddiriedolaeth adnewyddu ei Chofrestr Risg Strategol ym mis Ionawr 2024, ac mae bellach yn cynnwys cyfeirio at risgiau corfforaethol cysylltiedig ar gais aelodau'r Bwrdd. Y llynedd, gwnaethom adrodd bod cyfleoedd yn parhau i wella'r Gofrestr Risg Strategol o ran mynegi'r ffynonellau

⁵ Fel y diffinnir gan RSM UK Group a Darparwyr GIG, byddem yn ystyried Fframwaith Sicrwydd Bwrdd fel dogfen allweddol a ddefnyddir i gofnodi ac adrodd ar amcanion, risgiau, rheolaethau a sicrwydd strategol allweddol sefydliad i'r Bwrdd.

sicrwydd yn gliriach gan ddefnyddio'r tair llinell o fodel amddiffyn⁶. Mae hyn yn parhau i fod yn wir, gyda sicrwydd cyfredol a chynlluniedig (i gau bylchau mewn rheolaeth) yn seiliedig i raddau helaeth ar ffynonellau gweithredol mewnol a fyddai'n cael eu categorio fel llinellau amddiffyn cyntaf gan ddefnyddio'r model (gweler **Atodiad 2 A2b 2022**). Fodd bynnag, mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu mynegi'r ffynonellau sicrwydd ar gyfer pob un o'r tair llinell amddiffyn yn ystod 2025. Hyd nes y nodir ffynonellau sicrwydd yn llawn, ni all y pwyllgorau oruchwylio'r rheolaethau a'r ffynonellau sicrwydd sy'n sail i bob risg strategol a chraffu ar gynydd yr Ymddiriedolaeth wrth fynd i'r afael ag unrhyw fylchau (gweler **Atodiad 2 A2d 2022**).

- 57 Mewn gweithdy ym mis Chwefror 2024, canolbwyntiodd y Tîm Gweithredol y risgiau strategol ochr yn ochr â datblygu Cynllun Tymor Canolig Integredig 2024-27 (IMTP) y sefydliad a'u mapio i flaenoriaethau strategol yr Ymddiriedolaeth (fel y nodir yn yr IMTP) i sicrhau eu bod yn gynhwysfawr. Cafodd y chwe risg strategol eu cymeradwyo gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2024. Ail-fframiwyd y risgiau strategol gyda'r nod o'u cyfyngu i gwmpasu'r hyn sydd o fewn rheolaeth yr Ymddiriedolaeth i ddylanwadu a siapio. Fodd bynnag, mae'r Ymddiriedolaeth yn bwriadu mireinio ymhellach y mynegiant o'i risgiau strategol i sicrhau nad ydynt yn crynhoi'r meysydd hynny sy'n gofyn i bartneriaid gyflawni. Bydd y Bwrdd yn ailedrych ar y risgiau strategol mewn sesiwn datblygu bwrdd ym mis Chwefror 2025 ochr yn ochr ag adolygiad o'r datganiad archwaeth risg.
- 58 Mae'r Bwrdd yn derbyn y Gofrestr Risg Strategol dair gwaith y flwyddyn. Mae'r adroddiad cryno yn nodi'n glir unrhyw newidiadau mewn rheolaethau ers y diweddariad diwethaf ac yn darparu sgôr sicrwydd hyder cyflawni. Y llynedd, gwnaethom adrodd bod pump o'r chwe risg strategol wedi'u neilltuo i SAC, roedd yn faich trwm ar y pwyllgor. Yn 2024, ailddosbarthwyd y risgiau strategol ymhlith pwyllgorau, gyda thri phwyllgor bellach yn cael risgiau i oruchwylio a chraffu. Mae Cylch Gorchwyl KRIC wedi'i ddiweddarau i gynnwys cyfrifoldeb newydd y pwyllgor i graffu ar ddwy risg strategol.
- 59 Derbyniodd yr Ymddiriedolaeth sgôr sicrwydd sylweddol gan yr Archwiliad Mewnol ar 'Sicrwydd Bwrdd – Risg Strategol' ym mis Medi 2024.
- 60 Yn wahanol i gyrff eraill y GIG, dirprwyir y Gofrestr Risg Gorfforaethol i'r Tîm Arweinyddiaeth sy'n eistedd islaw'r Tîm Gweithredol Busnes (BET). Mewn gyrff eraill y GIG, mae'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn eiddo i'r Bwrdd, gyda'r Gofrestr Risgiau Gweithredol yn gyfrifoldeb y tîm gweithredol.
- 61 Bu'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn ystyried y Gofrestr Risg Gorfforaethol yn ei gyfarfodydd Ionawr a Medi 2024 (gweler **Atodiad 2 A4 2023**). Er bod llawer o wybodaeth wedi'i chynnwys ar bob risg, nid oedd unrhyw gamau SMART⁷ wedi'u cynnwys ar adroddiad y Bwrdd a'r pwyllgor. Fodd bynnag, roedd fersiwn

⁶ Mae'r model amddiffyn tair llinell yn galluogi ffynonellau sicrwydd i gael eu categorio fel llinellau amddiffyn cyntaf gan ddefnyddio'r model (gweler **Atodiad 2 A2b 2022**).

⁷ Penodol, mesuradwy, cyraeddadwy, perthnasol a rhwymo amser

ddiweddaraf y Gofrestr Risg Gorfforaethol, a rannwyd yng nghyfarfod QSIC Tachwedd 2024, yn cynnwys disgrifiad byr ar gamau a gynlluniwyd neu a oedd ar y gweill i helpu'r Ymddiriedolaeth i gyrraedd y sgôr risg darged, y dyddiadau erbyn a'r cynnydd a wnaed hyd yma.

- 62 Mae'r ACGC yn parhau i gynnal goruchwyliaeth dda o drefniadau rheoli risg yr Ymddiriedolaeth, gyda diweddariadau rheolaidd yn cael eu derbyn ar gynnydd yn erbyn Cynllun Datblygu Rheoli Risg tair blynedd yr Ymddiriedolaeth. Yn 2022, rhannodd yr Ymddiriedolaeth rôl y Prif Swyddog Risg yn ddwy swydd, gan greu swydd Pennaeth Rheoli Risg newydd. Cymerodd amser i recriwtio i'r swydd, yn dilyn rhai rowndiau recriwtio aflwyddiannus. Fodd bynnag, cafodd y swydd ei llenwi yn 2024. Mae'r capasiti ychwanegol wedi galluogi'r Ymddiriedolaeth i sicrhau bod mwy o gefnogaeth i arweinwyr sy'n gyfrifol am reoli risg weithredol.

Dull corfforaethol o oruchwyllo perfformiad sefydliadol

- 63 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn tuag at nodi, goruchwyllo a chraffu ar berfformiad sefydliadol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- fframwaith rheoli perfformiad priodol, cynhwysfawr, a chyfredol sydd ar waith, wedi'i seilio ar rolau a chyfrifoldebau clir; a
  - bod y Bwrdd a'r pwyllgorau sy'n darparu trosolwg a chraffu effeithiol ar berfformiad sefydliadol.
- 64 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau rheoli perfformiad da a gwell o hyd, gyda'r Bwrdd yn darparu goruchwyliaeth effeithiol a chraffu ar berfformiad.**
- 65 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i fod â threfniadau rheoli perfformiad effeithiol. Mae'r dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad yn parhau i ddatblygu yn dilyn adborth parhaus, ynghyd â'r Adroddiad Perfformiad a Dirnadaeth. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd wedi datblygu ei dangosfwrdd Iechyd Cyhoeddus. Mae'r rhain i gyd yn cael eu hadrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd a'r pwyllgorau perthnasol, ac maent yn parhau i ddarparu data clir, hygyrch ac ystyrlon ar ddangosyddion perfformiad allweddol ar draws holl fusnes yr Ymddiriedolaeth.
- 66 Mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad bellach yn cynnwys tair adran - llywodraethu ac atebolrwydd, darparu gwasanaethau, a darparu strategaethau. Mae dangosyddion perfformiad newydd wedi'u datblygu yn yr adran darparu gwasanaethau.
- 67 Mae'r Gyfarwyddiaeth a'r Dangosfyrddau Sicrwydd Rhanbarthol wedi hen sefydlu ac yn parhau i gefnogi trefniadau rheoli perfformiad ar lefel weithredol.
- 68 Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn parhau i ddarparu trosolwg a chraffu effeithiol ar berfformiad yr Ymddiriedolaeth. Oherwydd y gwelliannau a wnaed i'r Adroddiad Perfformiad a Dirnadaeth, mae trafodaethau mewn cyfarfodydd yn canolbwyntio mwy ar y materion perfformiad allweddol, yn hytrach na fformat yr adroddiad.

Dull corfforaethol o oruchwylio ansawdd a diogelwch gwasanaethau

- 69 Byddwn yn ystyried dull corfforaethol yr Ymddiriedolaeth o oruchwylio a chraffu ar ansawdd a diogelwch gwasanaethau yn 2025 fel rhan o'n hadolygiad dilynol ar wahân o gynnydd yr Ymddiriedolaeth wrth fynd i'r afael â'r argymhellion a wnaethom yn ein [Hadolygiad o Drefniadau Llywodraethu Ansawdd 2022](#).

Dull corfforaethol o olrhain argymhellion

- 70 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o oruchwylio a chraffu ar systemau ar gyfer olrhain cynnydd i fynd i'r afael ag argymhellion archwilio ac adolygu. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o systemau priodol ac effeithiol ar waith ar gyfer olrhain ymatebion i archwilio ac argymhellion adolygu eraill mewn modd amserol.
- 71 Canfuom fod **trefniadau corfforaethol yr Ymddiriedolaeth ar gyfer olrhain cynnydd i fynd i'r afael ag argymhellion archwilio wedi gwella er bod cyfle o hyd i wella goruchwyliaeth ganolog o fathau eraill o argymhellion.**
- 72 Mae gan yr ACGC log archwilio mewnol ac allanol i fonitro cynnydd yn erbyn argymhellion. Ar ddiwedd 2023, dirprwyodd y BET fonitro'r log i'r Tîm Arweinyddiaeth. Cynhaliodd y Tîm Arweinyddiaeth adolygiad trylwyr o'r holl argymhellion rhagorol i ddeall cynnydd yn erbyn pob camau, y risgiau sy'n gysylltiedig â chamau gweithredu y tu hwnt i'w dyddiad cau, yn ogystal ag ystyried a oedd unrhyw geisiadau am estyniad yn briodol ac yn realistig. Mae'r log yn cael ei fonitro gan y Tîm Arweinyddiaeth yn chwarterol ac mae bellach yn cael ei adrodd i'r ACGC bob chwarter, yn hytrach na bob dwy flynedd fel yn y blynyddoedd blaenorol. Mae'r log yn rhoi'r diweddariadau diweddaraf i'r Bwrdd ac aelodau'r pwyllgor ar gynnydd i weithredu camau gweithredu i fynd i'r afael ag argymhellion archwilio mewnol ac allanol. Mae hefyd yn amlinellu newidiadau y cytunwyd arnynt gan y Tîm Arweinyddiaeth ar gyfer cau camau gweithredu wedi'u cwblhau ac estyniadau i ddyddiadau gweithredu. Yn wahanol i flynyddoedd blaenorol, mae mwy o eglurder bellach yn cael ei ddarparu ar y rhesymau dros ofyn am estyniadau i darged dyddiadau ar gyfer gweithredu gweithredu. Mae pwyllgorau eraill yn derbyn y log archwilio i nodi cynnydd yn erbyn argymhellion sy'n berthnasol i'w meysydd busnes (gweler **Atodiad 2 R5 2023**).
- 73 Mae'r cynnydd i gwrdd â dyddiadau targed argymhelliad archwilio clinigol yn parhau i gael ei adrodd bob chwe mis i QSIC. Y llynedd, gwelsom er bod yr Ymddiriedolaeth yn parhau i fod â chofnod ganolog i olrhain cynnydd yn erbyn argymhellion archwilio clinigol, cafodd y wybodaeth ei chasglu â llaw. Nid oedd proses ar gyfer olrhain argymhellion yn ganolog o adolygiadau archwilio clinigol neu fathau eraill o adolygiadau, a chynhaliwyd yr wybodaeth angenrheidiol o fewn y cyfarwyddiaethau perthnasol. Argymhellwyd bod yr Ymddiriedolaeth yn olrhain pob argymhelliad yn ganolog. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi cymeradwyo cyllid ar

gyfer datrysiad digidol⁸ ar gyfer argymhellion archwilio clinigol, a rhagwelir y bydd system ar gael i'w gweithredu erbyn Chwarter 4 2024-25. Dywedodd yr Ymddiriedolaeth wrthym mai adolygiadau cyfyngedig a wneir gan eraill (megis rheoleiddwyr eraill) sy'n cynnal yr adroddiadau hyn, ac yn gyffredinol byddai'r adroddiadau hyn yn cael eu hystyried gan y Bwrdd neu bwyllgor perthnasol. Serch hynny, rydym o'r farn y dylai fod offeryn canolog ar gyfer olrhain cynnydd i fynd i'r afael â'r holl argymhellion oherwydd bod hyn yn darparu haen ychwanegol o sicrwydd, ac mae hefyd yn cefnogi triangli argymhellion ar themâu sy'n codi ar draws adroddiadau (gweler **Atodiad 2 A6 2023**).

Dull corfforaethol o gynllunio

- 74 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o gynhyrchu strategaethau a chynlluniau corfforaethol a goruchwyllo eu cyflawniad.
- 75 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth ddull cadarn o ddatblygu a monitro darpariaeth Cynlluniau Tymor Canolig Integredig ond mae lle i gryfhau ei dull ymhellach o ddangos effaith ei strategaethau a'i chynlluniau corfforaethol allweddol.**

Dull corfforaethol o gynhyrchu strategaethau a chynlluniau

- 76 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o gynhyrchu, goruchwyllo a chraffu ar ddatblygiad strategaethau a chynlluniau corfforaethol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- trefniadau corfforaethol priodol ac effeithiol ar waith ar gyfer datblygu a chynhyrchu'r IMTP, a chynlluniau corfforaethol eraill; a
  - mae'r Bwrdd yn craffu ar yr IMTP a chynlluniau corfforaethol eraill yn briodol cyn eu cymeradwyo.
- 77 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau cadarn ar gyfer datblygu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig, gyda chefnogaeth ymgysylltiad da â'r Bwrdd.**
- 78 Buom yn trafod dull yr Ymddiriedolaeth o ddatblygu ei strategaeth hirdymor yn ein Hasesiad Strwythuredig blaenorol. Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi cynhyrchu unrhyw strategaethau a chynlluniau corfforaethol allweddol eleni, mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau cadarn o hyd ar gyfer datblygu a chynhyrchu ei IMTP. Wedi'i gosod yng nghyd-destun ei strategaeth hirdymor newydd, dechreuodd yr Ymddiriedolaeth ddatblygu ei IMTP 2024-27 ym mis Hydref 2023. Cafodd datblygiad yr IMTP ei lywio i ddechrau gan adolygiad o'r cynnydd presennol a

⁸ Mae offer rheoli ac olrhain archwilio yn defnyddio dangosfyrddau i roi gwybodaeth a galluogi staff i ddiweddarau cynnydd mewn amser real gan leihau'r baich ar dimau llywodraethu gan ei fod yn awtomeiddio llawer o'r prosesau, megis gofyn am ddiweddariadau cynnydd.

wnaed yn erbyn pob blaenoriaeth strategol yn yr IMTP blaenorol. Mae datblygiad IMTP yn parhau i fod trwy weithio'n agos gydag aelodau o'r Timau Cyllid a Phobl a Datblygu Sefydliadol a chyfarwyddwyr arweiniol, gyda goruchwyliaeth yn cael ei gynnal gan BET.

- 79 Helpodd ymgysylltu ar draws y sefydliad i ddatblygu camau allweddol ar gyfer eu cynnwys yn y cynllun. Cynhaliwyd cyfres o weithdai ar gyfer pob blaenoriaeth strategol i ganolbwyntio ar uchelgeisiau 2035 a nodwyd yn y strategaeth hirdymor, a'r camau yr oedd angen eu cymryd yn ystod y tair blynedd nesaf. Cynhaliwyd sawl gweithdy traws-drefniadol i adolygu'r cynllun, ac asesu ei dichonoldeb cyffredinol, a nodi dibyniaethau allweddol. Roedd y Bwrdd yn rhan o ddatblygiad yr IMTP drwy sesiynau briffio, a chymeradwyodd y cynllun yn ffurfiol ym mis Mawrth 2024. Cyflwynwyd yr IMTP i Lywodraeth Cymru o fewn yr amserlen ofynnol a chafodd gymeradwyaeth Weinidogol ym mis Awst 2024.
- 80 Dechreuodd y dull ar gyfer datblygu IMTP 2025-28 ym mis Hydref 2024. Mae'r Ymddiriedolaeth yn datblygu map llwybr ar gyfer pob un o'r chwe blaenoriaeth strategol a fydd yn nodi'r cerrig milltir i'w cyflawni dros y tymor byr i'r tymor hir ac yn llywio datblygiad IMTP.
- 81 Bydd ein hadolygiad o drefniadau'r Ymddiriedolaeth ar gyfer pennu a monitro cyflawni ei hamcanion llesiant⁹ o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn cael ei gyhoeddi yn 2025.

Dull corfforaethol o oruchwylio'r gwaith o gyflawni strategaethau a chynlluniau

- 82 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ddull corfforaethol cadarn o oruchwylio a chraffu ar weithredu a chyflwyno cynlluniau corfforaethol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- cynlluniau corfforaethol, gan gynnwys yr IMTP, sy'n cynnwys blaenoriaethau strategol clir a cherrig milltir SMART, targedau, a chanlyniadau sy'n cynorthwyo monitro ac adrodd; a
  - mae'r Bwrdd yn monitro gweithrediad a chyflwyniad cynlluniau corfforaethol yn briodol, gan gynnwys yr IMTP.
- 83 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau da o hyd ar gyfer monitro a chraffu ar gyflawni ei chynlluniau a'i strategaethau ond mae lle i gryfhau ei dull o ddangos effaith ymhellach.**
- 84 Mae'r Ymddiriedolaeth wedi cryfhau ei dull o fesur a dangos effaith ei IMTP 2024-27. Mae'r IMTP yn nodi 43 blaenoriaeth i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r chwe amcan strategol a'r rhaglenni newid strategol. Mae gan bob un o'r 43 blaenoriaeth IMTP gyflawniadau clir a cherrig milltir. Mae'r IMTP hefyd yn cynnwys canlyniadau neu allbynnau sy'n cyd-fynd yn agos â'r blaenoriaethau; Fodd bynnag, nid yw'r

⁹ Amcanion llesiant yr Ymddiriedolaeth yw'r amcanion strategol hefyd.

canlyniadau yn fesuradwy. O ganlyniad, mae'n anodd asesu a yw'r effaith arfaethedig wedi'i chyflawni ai peidio wrth gyflawni'r blaenoriaeth. Dylai'r gwaith i ddatblygu mapiau llwybrau ar gyfer pob un o chwe amcan strategol yr Ymddiriedolaeth (gweler **paragraff 80**) ei alluogi i nodi'r effaith a fwriadwyd, y cerrig camu i'w cyflawni dros oes pob amcan, a'r llwybr effaith. Bydd y dull hwn yn galluogi'r Ymddiriedolaeth i gytuno ar fesurau canlyniadau i gefnogi'r blaenoriaethau a nodir yn ei IMTPs dros y tymor byr i'r tymor canolig. Mae cyfarwyddwyr anweithredol yn parhau i herio a allai'r Ymddiriedolaeth ddatblygu mwy o fesurau i gefnogi monitro cyflawni'r blaenoriaethau strategol yn effeithiol.

- 85 Mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau da ar gyfer monitro darpariaeth ei IMTPs. Mae'r BET yn gyfrifol am oruchwylio'r blaenoriaethau strategol a nodir yn IMTPs, gyda phob un wedi'i neilltuo i arweinydd gweithredol. Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn monitro ac yn craffu ar eu cyflawniad. Mae'r cynnydd yn erbyn cerrig milltir IMTP yn parhau i gael eu hadrodd bob mis i'r Bwrdd a BET drwy'r dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad. Mae'r Adroddiad Perfformiad a Mewnwelediad hefyd yn nodi cynnydd lefel uchel hyd yma a risgiau i gyflawni. Defnyddir y Gyfarwyddiaeth a'r Dangosfyrddau Sicrwydd Rhanbarthol hefyd i fonitro goruchwyliaeth ar lefel weithredol. Mae'r trefniadau hyn yn rhoi mewnwelediad clir i gyflawni cerrig milltir ac yn galluogi'r Bwrdd i olrhain cynnydd. Yn ehangach, mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau da o hyd i fonitro cynlluniau a strategaethau eraill drwy bwyllgorau perthnasol.

Dull corfforaethol o reoli adnoddau ariannol

- 86 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn tuag at reoli ei hadnoddau ariannol.
- 87 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gadarn o hyd at reoli ei hadnoddau ariannol.**

Amcanion ariannol

- 88 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn tuag at gyflawni ei hamcanion ariannol allweddol. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o'r sefydliad;
- cyflawni ei amcanion a'i ddyletswyddau ariannol ar gyfer 2023-24, a'r cyfnod treigl o dair blynedd o 2021-22 i 2023-24; a
  - bod ar y trywydd iawn i gyflawni ei amcanion a'i ddyletswyddau yn 2024-25.
- 89 Canfuom fod **yr Ymddiriedolaeth wedi cyflawni ei dyletswyddau ariannol yn 2023-24 ac yn rhagweld y bydd yn torri hyd yn oed yn 2024-25.**
- 90 Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth ei dyletswyddau ariannol i dorri hyd yn oed ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24, gyda gwarged bach o £51,000 a £22,000, yn y drefn honno. Cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth hefyd ei dyletswyddau ariannol ar gyfer y cyfnod treigl o dair blynedd 2021-24, gyda gwarged cronus o £279,000. Yn 2023-

24, cyflawnodd yr Ymddiriedolaeth arbedion arfaethedig o £3.174 miliwn o ganlyniad i arbedion i gyflog a gwariant nad yw'n talu. Fe wnaeth yr Ymddiriedolaeth hefyd gyrraedd targed GIG Cymru i dalu 95% o contractau nad ydynt yn rhai GIG o fewn 30 diwrnod.

- 91 Ym mis 6 2024-25, roedd yr Ymddiriedolaeth ar y trywydd iawn i gyflawni ei rhagolwg o swydd adennill ar ddiwedd y flwyddyn ariannol ac ar gyfer y cyfnod treigl o dair blynedd 2022-25.

Dull corfforaethol o gynllunio ariannol

- 92 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn tuag at oruchwylio a chraffu ar gynllunio ariannol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- drefniadau cynllunio ariannol corfforaethol clir a chadarn ar waith;
  - bof y Bwrdd yn craffu ar gynlluniau ariannol yn briodol cyn iddynt gael eu cymeradwyo;
  - arbedion cynaliadwy, realistig, ac wedi'u costio'n gywir a chynlluniau gwella costau sydd wedi'u cynllunio i gefnogi cynaliadwyedd ariannol a thrawsnewid gwasanaethau; a
  - bod y Bwrdd yn craffu ar arbedion a chynlluniau gwella costau yn briodol cyn eu cymeradwyo.
- 93 Canfuom fod **yr Ymddiriedolaeth yn parhau i fod â dull cadarn o gynllunio ariannol a chyflawni arbedion.**
- 94 Mae gan yr Ymddiriedolaeth Gynllun Ariannol clir a chytbwys ar gyfer 2024-27 a gymeradwywyd gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2024. Mae'r cynllun yn sail i IMTP 2024-27 yr Ymddiriedolaeth ac mae'n nodi'n glir egwyddorion ariannol a rolau a chyfrifoldebau'r Ymddiriedolaeth. Mae'r cynllun yn cael ei adolygu'n rheolaidd i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn gyfoes.
- 95 Mae gan yr Ymddiriedolaeth gynllun cynilo ar waith ar gyfer 2024-25, sef cyfanswm o £3.6 miliwn (£2.8 miliwn yn rheolaidd a £0.8 miliwn nad yw'n rheolaidd) ar gyfer y flwyddyn ariannol. Adolygodd ein Hadolygiad 2024 o Drefniadau Gwella Costau ddull yr Ymddiriedolaeth o nodi, cyflawni a monitro arbedion ariannol. Canfu'r adolygiad fod gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau clir ar gyfer nodi a chyflawni ei chyfleoedd gwella costau a monitro ei sefyllfa ariannol gyffredinol. Mae'r Ymddiriedolaeth wedi gosod targed arbedion i gyrraedd targed effeithlonrwydd Llywodraeth Cymru ond hefyd i greu cronfa fuddsoddi fewnol. Mae gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau da ar waith i flaenoriaethu sut mae'r gronfa fuddsoddi yn cael ei defnyddio, gan sicrhau bod gwariant yn cyd-fynd â'i blaenoriaethau/amcanion strategol a meysydd risg uchel ym musnes yr Ymddiriedolaeth.

Dull corfforaethol o reoli ariannol

- 96 Gwnaethom ystyried a oes gan yr Ymddiriedolaeth ymagwedd gorfforaethol gadarn tuag at oruchwylio a chraffu ar reolaeth ariannol. Rydym yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o:
- rheolaethau effeithiol sydd ar waith sy'n sicrhau cydymffurfiaeth â Chyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog a Chynlluniau Archebu a Dirprwyo;
  - y Bwrdd yn goruchwylio'n briodol y trefniadau a'r perfformiad sy'n ymwneud â chamau gweithredu tendr sengl, taliadau arbennig, colledion, a gwrth-dwyll;
  - trefniadau rheoli ariannol effeithiol sydd ar waith sy'n galluogi'r Bwrdd i ddeall gyrwyr costau a sut maent yn effeithio ar gyflawni amcanion strategol; a
  - Cyflwynwyd datganiadau ariannol y sefydliad ar gyfer 2023-24 ar amser, nid oeddent yn cynnwys unrhyw gamddatganiadau perthnasol, a chawsant farn archwilio lân.
- 97 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth reolaethau ariannol da o hyd gyda goruchwyliaeth briodol yn cael ei chynnal gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol.**
- 98 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i fod â phrosesau cadarn ar waith i sicrhau cydymffurfiaeth ag offerynnau statudol, ac i adrodd a herio achosion o dorri. Fel y trafodwyd ym **mharagraff 19**, mae'r Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog a'r Cynlluniau Dirprwyo wedi cael eu hadolygu a'u cymeradwyo gan y Bwrdd. Mae'r ACGC yn craffu ar nifer y camau gweithredu tendr sengl, a cholledion a thaliadau arbennig yn rheolaidd.
- 99 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i fod â rheolaethau da ar waith i reoli ei chyllid a chynnal goruchwyliaeth o'r sefyllfa ariannol ar lefel gyfarwyddiaeth. Mae'r Cynllun Ariannol yn nodi'n glir iawn ragdybiaethau cyllido'r Ymddiriedolaeth, pwysau costau a dyraniadau cyllideb y gyfarwyddiaeth. Cytunir ar gyllidebau gyda phob cyfarwyddiaeth ar ddechrau'r flwyddyn, ac mae'r trefniadau'n parhau i gynnwys cyfarfodydd adolygu ariannol chwarterol gyda phob cyfarwyddiaeth.
- 100 Cyflwynodd yr Ymddiriedolaeth ddatganiadau ariannol drafft o ansawdd da yn unol â'r amserlenni gofynnol, a ystyriwyd gan yr ACGC a'r Bwrdd ym mis Gorffennaf 2024. Nododd ein harchwiliad un camddatganiad nad oedd yn faterol a oedd heb ei gywiro ond nad oedd yn cael unrhyw effaith ar y llinell waelod. Gwnaethom gyhoeddi barn ddiamod mewn perthynas â gwirionedd a thegwch y cyfrifon, a barn reoleiddio anghymwys.

Goruchwylio'r Bwrdd o berfformiad ariannol

- 101 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd yn goruchwylio ac yn craffu ar berfformiad ariannol yn briodol. Roeddem yn chwilio'n benodol am dystiolaeth o'r Bwrdd:

- derbyn adroddiadau cywir, tryloyw ac amserol ar berfformiad ariannol, yn ogystal â'r heriau ariannol allweddol, risgiau, a lliniaru gweithredoedd; a
- Craffu ar asesiadau parhaus sefyllfa ariannol y sefydliad yn briodol.

102 Canfuom fod **gan yr Ymddiriedolaeth drefniadau da o hyd i fonitro ac adrodd ar ei sefyllfa ariannol.**

103 Mae'r Ymddiriedolaeth yn parhau i gynhyrchu adroddiadau ariannol cynhwysfawr. Cyflwynir Adroddiad Sefyllfa Ariannol manwl ym mhob cyfarfod Bwrdd gyda chraffu a her dda. Mae'r adroddiad yn parhau i nodi trosolwg clir o refeniw, y sefyllfa a ragwelir, gwariant cyfalaf, a thalu anfonebau nad ydynt yn rhai GIG. Mae perfformiad ariannol hefyd wedi'i gynnwys yn y dangosfwrdd Sicrwydd Perfformiad a'i grynhoi yn yr Adroddiad Perfformiad a Dirnadaeth.

Atodiad 1

Dulliau archwilio

Mae **Arddangosyn 1** isod yn nodi'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflawni'r gwaith hwn. Mae ein tystiolaeth wedi'i chyfyngu i'r wybodaeth a dynnwyd o'r dulliau isod.

Arddangosyn 1: dulliau archwilio

Elfen o ddull archwilio	Disgrifiad
Arsylwadau	<p>Gwnaethom arsylwi cyfarfodydd y Bwrdd yn ogystal â chyfarfodydd y pwyllgorau canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol; • Pwyllgor Ansawdd, Diogelwch a Gwella; a • Y Pwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Gwybodaeth:
Dogfennau	<p>Rydym wedi adolygu amrywiaeth o ddogfennau, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cylch gorchwyl y Bwrdd a'r Pwyllgor, rhaglenni gwaith, agendâu, papurau a chofnodion; • dogfennau llywodraethu allweddol, gan gynnwys Cynlluniau Dirprwyo, Rheolau Sefydlog, Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog, Cofrestrau o Ddiddordeb, a Chofrestrau Rhoddion a Lletygarwch; • strategaethau a chynlluniau sefydliadol allweddol, gan gynnwys yr IMTP; • dogfennau rheoli risg allweddol, gan gynnwys Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd a'r Gofrestr Risg Gorfforaethol; • adroddiadau allweddol sy'n ymwneud â pherfformiad sefydliadol a chyllid; • Adroddiad Blynyddol, gan gynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol; • polisiau a gweithdrefnau perthnasol; a

Elfen o ddull archwilio	Disgrifiad
	<ul style="list-style-type: none"> • adroddiadau a baratowyd gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol, Arolygiaeth Iechyd Cymru, y Gwasanaeth Gwrth-Dwyll Lleol, a chyrrff allanol perthnasol eraill.
Cyfweliadau	<p>Fe wnaethom gyfweled â'r Uwch Swyddogion a'r Aelodau Annibynnol canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadeirydd interim y Bwrdd; • Prif Swyddog Gweithredol; • Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Uned Fusnes y Bwrdd, a Dirprwy Ysgrifennydd y Bwrdd a Rheolwr Llywodraethu'r Bwrdd; • Dirprwy Brif Weithredwr a Chyfarwyddwr Cyllid a Gweithrediadau, a Dirprwy Gyfarwyddwr Gweithrediadau a Chyllid; a • Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio, Ansawdd a Llywodraethu Integredig, Cyfarwyddwr Cynorthwyol Llywodraethu Integredig a Phennaeth Rheoli Risg.

Atodiad 2

Cynnydd a wnaed ar argymhellion y flwyddyn flaenorol

Mae **Arddangosyn 2** isod yn nodi'r cynnydd a wnaed gan yr Ymddiriedolaeth wrth weithredu argymhellion o adroddiadau asesu strwythuredig blaenorol.

Arddangosyn 2: cynnydd yn erbyn argymhellion y flwyddyn flaenorol

Argymhelliad	Disgrifiad o'r cynnydd
<p>Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol (2023)</p> <p>A1 Yn unol â holl gyrff eraill y GIG yng Nghymru, dylai'r Ymddiriedolaeth wneud ei Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn gyfarfod cyhoeddus i wella tryloywder, gyda dim ond materion o natur sensitif wedi'u neilltuo ar gyfer cyfarfod preifat. Wrth wneud hynny, dylai'r Ymddiriedolaeth sicrhau bod papurau'r pwyllgor yn cael eu cyhoeddi ar ei gwefan saith diwrnod cyn cyfarfodydd.</p>	<p>Cwblhawyd – gweler paragraff 15</p>
<p>Trefnu cyfarfodydd pwyllgor (2023)</p> <p>A2 Dylai'r Ymddiriedolaeth wella amserlennu ei holl gyfarfodydd pwyllgor i sicrhau llif amserydd o wybodaeth i'r Bwrdd ac oddi yno, i leihau'r angen am sicrwydd llafar i'r Bwrdd, ac i ddarparu mwy o gysondeb pan fydd pwyllgorau'n derbyn adroddiadau chwarterol a deuflynyddol. Dylid hefyd ystyried cyfarfodydd ychwanegol byr i ymdrin ag eitemau penodol ar yr agenda.</p>	<p>Parhaus – gweler paragraff 29</p>

Argymhelliad	Disgrifiad o'r cynnydd
<p>Datblygu Cyfarwyddwr Anweithredol (2023)</p> <p>A3 Dylai'r Ymddiriedolaeth ddod â'r holl Gyfarwyddwyr Anweithredol ynghyd o bryd i'w gilydd i roi cyfle iddynt rannu profiadau a dysgu oddi wrth ei gilydd.</p>	<p>Cwblhawyd – gweler paragraff 50</p>
<p>Adroddiad risg corfforaethol (2023)</p> <p>A4 Dylai'r Ymddiriedolaeth sicrhau bod y Bwrdd a'i bwyllgorau yn derbyn y Gofrestr Risg Gorfforaethol wedi'i diweddarau cyn gynted â phosibl, a bod cynlluniau gwaith yn sicrhau ystyriaeth fwy rheolaidd o'r gofrestr drwy gydol y flwyddyn.</p>	<p>Cwblhawyd – gweler paragraff 61</p>
<p>Olrhain Archwilio ac Adolygu (2023)</p> <p>A5 Mae angen i'r Ymddiriedolaeth sicrhau bod ei phwyllgorau'n goruchwyllo'n rheolaidd ar gynnydd yn erbyn argymhellion archwilio mewnol ac allanol sy'n berthnasol i gylch gwaith y pwyllgorau, gyda'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu Corfforaethol yn goruchwyllo'r holl argymhellion yn rheolaidd.</p>	<p>Cwblhawyd – gweler paragraff 72</p>
<p>Olrhain Archwilio ac Adolygu (2023)</p> <p>A6 Dylai'r Ymddiriedolaeth ddatblygu cofnod canolog o argymhellion sy'n codi ar gyfer adolygiadau eraill er mwyn galluogi goruchwyllo cynnydd corfforaethol.</p>	<p>Parhaus – gweler paragraff 73</p>

Argymhelliad	Disgrifiad o'r cynnydd
<p>Systemau Sicrwydd (2022)</p> <p>A2 Ar hyn o bryd nid oes Fframwaith Sicrwydd Bwrdd cynhwysfawr ar yr Ymddiriedolaeth ac ar hyn o bryd mae sawl bwlch yn ffynonellau sicrwydd yr Ymddiriedolaeth. Fel rhan o'r adolygiad o'i strategaeth hirdymor, dylai'r Ymddiriedolaeth ddatblygu Fframwaith Sicrwydd Bwrdd clir. Dylai'r Fframwaith Sicrwydd Bwrdd:</p> <ul style="list-style-type: none"> b) cynnwys yr holl reolaethau perthnasol a ffynonellau sicrwydd ar gyfer y Bwrdd a'r pwyllgorau; a d) cael eu defnyddio i hysbysu cynlluniau gwaith y Bwrdd a'r Pwyllgor. 	<p>Aseswyd bod rhannau a) ac c) o'r argymhelliad hwn wedi'u cwblhau yn ein hasesiad strwythuredig yn 2023.</p> <p>Parhaus – gweler paragraff 56</p> <p>Parhaus – gweler paragraff 56</p>
<p>Cyfleoedd i glywed gan staff a defnyddwyr gwasanaethau (2022)</p> <p>A4 Mae cyfleoedd i gynnwys adborth staff a defnyddwyr yn fwy rheolaidd mewn cyfarfodydd pwyllgorau, gan gynnwys adborth gan ddefnyddwyr ehangach gwasanaethau'r Ymddiriedolaeth, fel y GIG a chyrrff llywodraeth leol. Wrth ddatblygu ei dull o geisio adborth, a rhoi sicrwydd arno, dylai'r Ymddiriedolaeth ymgorffori casglu persbectif ehangach o safbwyntiau ar sut y caiff ei gwasanaethau eu derbyn.</p>	<p>Ddim yn cael ei asesu. Bydd hyn yn cael ei ystyried fel rhan o'n hadolygiad dilynol o gynnydd yr Ymddiriedolaeth wrth fynd i'r afael ag argymhellion ein Hadolygiad o Drefniadau Llywodraethu Ansawdd 2022.</p>
<p>Gwella tryloywder busnes y Bwrdd a'r pwyllgor (2022)</p> <p>A6 Fe wnaethom nodi cyfleoedd i'r Ymddiriedolaeth wella ei gweinyddiaeth o fusnes Bwrdd a Phwyllgor. Dylai'r ymddiriedolaeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> c) sicrhau bod taflenni clawr yn cael eu defnyddio ar gyfer holl bapurau'r Bwrdd a'r pwyllgor i grynhoi materion allweddol ac egluro beth y gofynnir i aelodau'r Bwrdd ei wneud; a d) sicrhau bod sesiynau briffio a ddarperir y tu allan i gyfarfodydd ffurfiol y Bwrdd yn cael eu rhoi yn gyhoeddus. 	<p>Aseswyd bod rhannau a) a b) o'r argymhelliad hwn wedi'u cwblhau yn ein hasesiad strwythuredig yn 2023.</p> <p>Cwblhawyd – gweler paragraff 32</p> <p>Cwblhawyd – gweler paragraff 16</p>

Argymhelliad	Disgrifiad o'r cynnydd
<p>Gwella Goruchwylio Rheoli Asedau (2021)</p> <p>A4 Nid yw'r Ymddiriedolaeth wedi nodi ei dull strategol o reoli ei hadeiladau (sy'n eiddo i'r rheini a'u prydlesu) ac asedau ffisegol eraill. Fel rhan o'r adolygiad strategaeth hirdymor, dylai'r Ymddiriedolaeth nodi ei dull strategol o sicrhau bod ei hadeiladau a'i hasedau'n cefnogi cyflawni ei blaenoriaethau strategol, gan wneud y mwyaf o effeithlonrwydd, a defnydd effeithiol.</p>	<p>Heb ei asesu, i'w ystyried fel rhan o Raglen Archwilio 2025.</p>

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.